

Sprawdzian 5.

Ostatnie stulecie I Rzeczypospolitej

Grupa A

.....		
imię i nazwisko		
.....	..... / 38	.....
klasa	liczba punktów	ocena

Zadanie 1. (0–5)

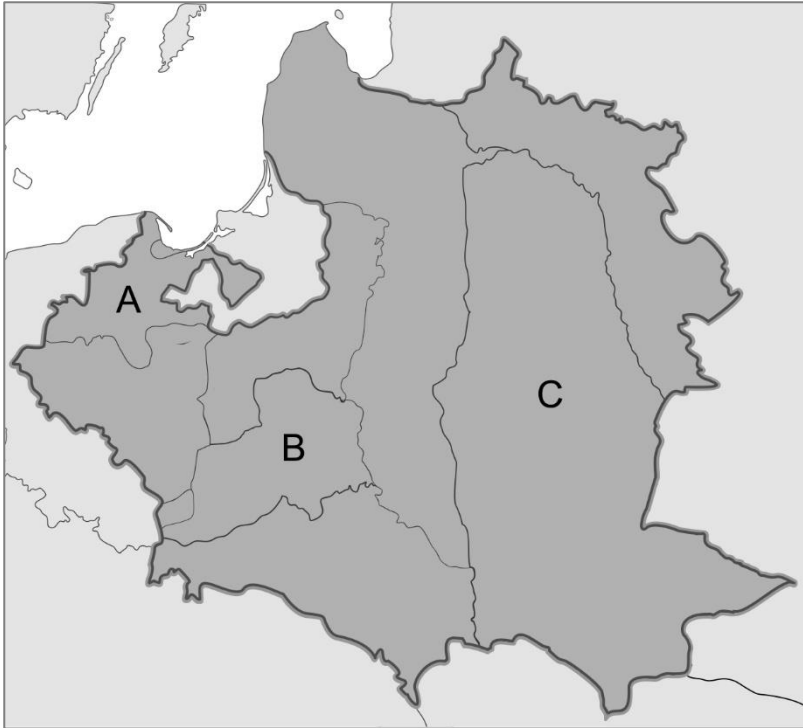
Umieść w tabeli wszystkie litery od A do E tak, aby przyporządkować władcom odpowiednie informacje.

- A. wybuch trzeciej wojny północnej
- B. powstanie Szkoły Rycerskiej
- C. utworzenie Collegium Nobilium
- D. bitwa pod Połtawą
- E. konfederacja barska

 Domena publiczna	 Domena publiczna	 Domena publiczna
.....	.....	.....

Zadanie 2. (0–6)

Przyjrzyj się mapie, a następnie wykonaj polecenia.

a) Uzupełnij tabelę.

	Który rozbiór?	W którym roku odebrano te ziemie?	Które państwo odebrało te ziemie?
A			
B			
C			

b) Wyjaśnij w kilku zdaniach, dlaczego doszło do wydarzeń ukazanych na mapie. W swojej wypowiedzi uwzględnij zarówno czynniki wewnętrzne, jak i zewnętrzne.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–6)

Przyjrzyj się ilustracji, a następnie wykonaj polecenia.

a) Dokończ zdanie.

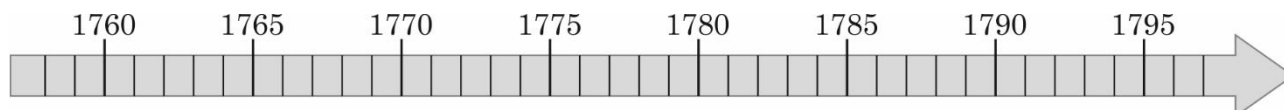
Wydarzenie, z którym jest związany ten obraz, to

- A. wybuch wojny polsko-rosyjskiej w 1792 r.
- B. uchwalenie Konstytucji 3 maja.
- C. początek insurekcji kościuszkowskiej.
- D. elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Domena publiczna

b) Zaznacz na osi czasu rok, w którym doszło do tego wydarzenia.

c) Określ, czy podane niżej wydarzenia nastąpiły przed wydarzeniem ukazanym na obrazie czy po nim. W wyznaczonym miejscu wpisz PRZED lub PO.

- A. pierwszy rozbiór Polski .....
- B. bitwa pod Raławicami .....
- C. konfederacja targowicka .....
- D. sejm niemy .....

Zadanie 4. (0–5)

Skreśl nieprawdziwe informacje.

Na mocy Konstytucji 3 maja Rzeczpospolita stała się **monarchią elekcyjną** / **monarchią dziedziczną**. Wprowadzony w państwie ustrój opierał się na idei **trójpodziału władzy** / **racjonalizmu**. Zgodnie z nią na czele państwa miał odtąd stać władca, który **posiadał pełnię władzy** / **nie był odpowiedzialny za rządy w kraju**. Władza stanowienia praw miała należeć do **parlamentu** / **Straży Praw**. Ponadto dokument zniósł **liberum veto i konfederacje** / **przywileje szlacheckie i nierówność stanów społecznych**.

Zadanie 5. (0–4)

Do wydarzeń podanych w środkowej kolumnie tabeli dopasuj właściwą przyczynę (w lewej kolumnie) i właściwy skutek (w prawej kolumnie).

przyczyna	wydarzenie	skutek
☐ A. uchwalenie praw kardynalnych	1. konfederacja barska	☐ C. zwołanie sejmu niemego
☐ B. elekcja Stanisława Leszczyńskiego		☐ D. pierwszy rozbiór Polski
☐ A. wybuch powstania kościuszkowskiego	2. konfederacja targowicka	☐ C. wybuch wojny polsko-rosyjskiej i II rozbiór Polski
☐ B. uchwalenie Konstytucji 3 maja		☐ D. trzeci rozbiór Polski

Zadanie 6. (0–3)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie uzupełnij zdania, wpisując w wykropkowanych miejscach odpowiednie litery (A, B lub C).

Ja, [...] przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie jej dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Syna Jego.

Powyższa wypowiedź zapoczątkowała **(6.1.)** ..... . Wydarzenie to było bezpośrednim następstwem **(6.2.)** ..... . Celem tego zdarzenia **(6.3.)** .....

- 6.1.** A. konfederację barską
 B. konfederację targowicką
 C. insurekcję kościuszkowską
- 6.2.** A. uchwalenia Konstytucji 3 maja
 B. uchwalenia praw kardynalnych
 C. drugiego rozbioru Polski
- 6.3.** A. była walka o utrzymanie niepodległości
 B. było przeciwstawienie się reformom państwa podjętym na Sejmie Wielkim
 C. było przywrócenie dominującej pozycji religii katolickiej w państwie

Zadanie 7. (0–3)

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wstaw znak X w odpowiednich rubrykach tabeli.

Zdanie	Prawda	Falsz
Prawa kardynalne to uchwalone w 1768 r. pod naciskiem Rosji „wieczne i niezmiennie” zasady utrwalające największe wady ustroju Rzeczypospolitej.		
Rada Nieustająca to kontrolowany przez Rosję rząd Rzeczypospolitej powołany do istnienia po pierwszym rozbiore Polski.		
Stronnictwo magnackie to stronnictwo Sejmu Wielkiego, które popierało projekt reform ustroju Rzeczypospolitej.		

Zadanie 8. (0–2)

Przyjrzyj się ilustracjom, a następnie wykonaj polecenia.

a) Podaj nazwę stylu architektonicznego, w którym powstały te budowle.

.....

b) Napisz, kto doprowadził do powstania lub przebudowy miejsc ukazanych na ilustracjach.

.....

Zadanie 9. (0–2)

Do podanych dzieł dopasuj właściwy opis. Wpisz A, B lub C w wykropkowanych miejscach.

1. *Głos wolny wolność ubezpieczający* .....

2. *O skutecznym rad sposobie* .....

A. Projekt reform postulujący ograniczenie *liberum veto*, zastąpienie pańszczyzny czynszem, przyznanie chłopom wolności osobistej i powiększenie armii Rzeczypospolitej.

B. Projekt reform postulujący przekształcenie Rzeczypospolitej w monarchię parlamentarną, zniesienie *liberum veto*, wprowadzenie głosowania większością głosów i utworzenie rządu – Rady Rezydentów.

C. Projekt reform postulujący wprowadzenie republiki, usprawnienie pracy sejmu poprzez likwidację *liberum veto* oraz zrównanie w prawach wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej.

Zadanie 10. (0–2)

Podaj imię i nazwisko postaci, których dotyczą poniższe opisy.

a) ..... – król Rzeczypospolitej wybrany w 1704 r. pod naciskiem Szwedów i w 1733 r. w wyniku elekcji. Pod naciskiem państw ościennych dwukrotnie został zmuszony do rezygnacji z korony i ucieczki z kraju.

b) ..... – jeden z najwybitniejszych pisarzy epoki oświecenia. Katolicki biskup, autor bajek, satyr i poematów, w tym *Monachomachii*, w której wyśmiewał wady współczesnych mu zakonników.